

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Μνήμη Αντιγόνης μνήμα»

από το Θέατρο Λέξη

Μετάφραση: Νίκος Παναγιωτόπουλος. Δραματουργική επιμέλεια/σκηνοθεσία: Δέσποινα Στ. Γκάτζιου. Παίζουν: Χριστίνα Παυλίδου, Μάρα Κωνσταντίνου, Νιόβη Χαραλάμπους, Κύνθια Παυλίδου, φωνή Κρέοντα: Γιώργος Στ. Γκάτζιος. Κοστούμια-επιμέλεια αντικειμένων: Αχιλλέας Κεντώνης, Μαρία Παπαχαραλάμπους.

ΑΝΤΟ σημείωμα που γράφω δεν προοριζόταν για τον Τύπο, αλλά στόχευε απλώς να βοηθήσει την οργάνωση της σκέψης μου και την ταξινόμηση των εντυπώσεων, θα επέτρεπα στον εαυτό μου κάτι ανεπίτρεπτα μηχανιστικό και χονδρό. Θα τραβούσα γραμμή μοιράζοντας τη σελίδα μου και θα κατέγραφα τα κατά την άποψή μου «θετικά» και «αρνητικά» της παράστασης. Και αυτό όχι επειδή μ' αρέσει να διαμελίζω τα αισθητικά αντικείμενα, ούτε και επειδή δεν καταφέρνω να συνθέτω τις αντανakλάσεις μου σε συμπαγή στάση. Η σύμπτωση και οι αρμονικές σχέσεις των ομοϊδεατών-συντελεστών της παράστασης «Μνήμη Αντιγόνης μνήμα» του θεάτρου Λέξη, επίσης δεν δικαιολογούν μια τόσο πρωτόγονη προσέγγιση μια και τα μηνύματά τους δεν είναι αντιφατικά, οι στόχοι δεν διίστανται... Και όμως, και όμως... Πιστεύω

πως κάποια ποιοτική διαστρωμάτωση του συλλογικού έργου προκαλεί την επιθυμία να εφαρμόσει κανείς το απλό σύστημα των συν και των πλην στην αξιολόγηση της παράστασης.

Η ίδια η συνύπαρξη και η εναρμονισμένη συνεργασία των τεσσάρων ηθοποιών στο χώρο της παράστασης και στο λόγο του έργου είναι πηγή συγκίνησης και αισθητικής ικανοποίησης. Η Χριστίνα Παυλίδου, η Μάρα Κωνσταντίνου, η Νιόβη Χαραλάμπους και η Κύνθια Παυλίδου. Οι φωνές τους ήταν δυνατές, καθαρές, ήξεραν να μεγαλύνουν το λόγο μέχρι την τραγικότητα του μύθου και να το μικρύνουν, να τον κάνουν καθημερινό και λυπημένο. Τα χέρια τους ήταν λεπτά και έκαναν εκείνη την κίνηση του πετάγματος και ένωσαν οπτικά τις φιγούρες τους σε ποικίλους σχηματισμούς. Είχαν τη σοβαρότητα της πίστης, την τυπικότητα της τελετουργίας, την αυτοσυγκέντρωση και την ομαδική ευθύνη. Και τη μεταξύ τους συγγένεια και συτροφικότητα την ανέδειξαν ως αξία.

Αν τα πιο πάνω είναι γραμμένα στη «μεριά του συν», τότε πρέπει να ξεκαθαρίσω (για τον εαυτό μου πρώτα) πώς είναι δυνατόν να διαχωρίσει κανείς την υποκριτική ως αυτόνομο και αυτοτελές συνθετικό της παράστασης; Αισθάνομαι ότι ο πρώτος διαχωρισμός, στον οποίο αυθαίρετα προβαίνω, είναι μεταξύ της υποκριτικής επιφάνειας και του κειμενικού περιεχομένου. Η Δέσποινα Γκάτζιου υπογράφει τη δραματική επιμέλεια και τη σκηνοθεσία της παράστασης. Όπως γράφει η ίδια, η παράσταση αποτελεί το δεύτερο μέρος ενός τριπτύχου σπουδής-μελέτης πάνω στην αρχαία τραγωδία με αφορμή την

«Αντιγόνη» του Σοφοκλή. Η βάση της παράστασης είναι τα χορικά του έργου μαζί με κάποια αποσπάσματα από τα επεισόδια. «Ένας σύγχρονος εμβόλιμος λόγος...» προορίζεται να λειτουργήσει «... ως εργαλείο μετάβασης» για τους ηθοποιούς, να ενώσει τα κομμάτια του αρχαίου κειμένου.

Αλλά τα χορικά του αρχαίου δράματος και ιδιαίτερα του Σοφοκλή αποτελούν βαθύ ηθικό και πολιτικό σχολιασμό των όσων διαδραματίζονται στα επεισόδια και δεν περιέχουν δραματική σύγκρουση, ούτε γραμμική εξέλιξη. Απομονωμένα και «μεταγλωττισμένα» σε γυναικεία από ανδρικά τα συρραμένα χορικά σχημάτιζαν μια άλλη νοηματική και αισθηματική πραγματικότητα, αρκετά διαφορετική, κατά την άποψή μου πάντα, από την υποκριτική δράση των τεσσάρων ηθοποιών και από την οπτική πτυχή της παράστασης γενικώς (επιμέλεια αντικειμένων και κοστούμια -Αχιλλέας Κεντώνης, Μαρία Παπαχαραλάμπους).

Εγκλωβισμένη (έτσι έτυχε σήμερα) στη λογική της μοιρασμένης σελίδας θα καταχωρήσω στα απόλυτα θετικά τον ίδιο το χώρο του ΑΡΤΟΣ. Οι θεατρικές του δυνατότητες είναι μεγάλες και εύχομαι να παρακολουθήσουμε πολλές λαμπρές χρήσεις αυτών των δυνατοτήτων στο μέλλον. Αλλά μου φαίνεται ότι η Δέσποινα Γκάτζιου δεν έκανε την παράστασή της ένα με το χώρο. Η σκηνή της Αντιγόνης με την Ισμήνη «εκεί πάνω» ήταν εύρημα χωρίς αισθητικό αντίκρισμα.

Οι οδηγίες προς τους θεατές να περάσουν μέσα ή έξω ακούγονταν αμήχανα και έπαζαν την ατμόσφαιρα, στην οποία η ίδια η σκηνοθεσία επέμενε με κεριά, κόλλυβα, κ.ά. Ακόμα και η κάθοδος της Αντιγόνης στο μνήμα που θα προοριζόταν μάλλον να δικαιολογήσει τη σχέση της παραγωγής με το χώρο, ήταν εκτός της θεατρικής διάστασης.

Ακόμα ένα διαχωρισμό θα κάνω. Η μάλλον θα διαπιστώσω την υπαρέξή του στην παράσταση. Η συμβολικότητα της προετοιμασίας των κολύβων αρμονικά συνυπήρχε με τη διαχρονική καθημερινότητα των κινήσεων των ηθοποιών, αλλά το στημένο στον έξω χώρο τραπέζι παρηγοριάς ήταν αποκαλυπτικό για τη διάσταση μεταξύ των προθέσεων της σκηνοθεσίας και των αποτελεσμάτων. Θέλω να πω ότι σ' ό,τι αφορούσε τη δουλειά με τις ηθοποιούς, η Δέσποινα Γκάτζιου ενέπνευσε και οδήγησε, αλλά στην «εκτός υποκριτικής» σκηνοθεσία μερικές φορές υπερέβαλε, άλλες, δεν υπολόγισε σωστά. ●